

## Żmuntar ta' Soqfa tax-Xorok



Fi djar antiki nsibu għadd ta' soqfa tax-xorok. Meta dawn jiġu biex jitneħħew sabiex jinbidel is-saqaf, il-ħaddiema jistgħu jkunu esposti għal perikli serji jekk l-iżmuntar ma jsirx kif suppost. Dan ir-ritratt huwa eżempju ċar ta' kif m'għandux isir l-iżmuntagġ ta' soqfa tax-xorok.

### Introduzzjoni

Qabel ma bdew jinħadmu tal-konkos, is-soqfa kienu jsiru billi jitpoġġew strixxi ta' ġebel wiesgħa aktar minn kantun iżda ċatti u bil-ġenb maqlub, jiġifieri mhux perpendikulari. Dawn kienu jiġu maqtugħa mill-barrieri bl-idejn. Kienu jitpoġġew f'idejn xulxin fuq zokk jew travi tal-injam jew tal-ħadid b'qabda żgħira u bl-irjus ma jmissux ma' xulxin, sabiex ma ssirilhomx ħsara meta jsir caqliq. Imbagħad kienu jiġu mgħottija bit-torba u jsir il-kontrabejt.

### Prekawzjonijiet

Kemm minħabba l-ħxuna relattivament żgħira kif ukoll minħabba l-qabda żgħira li jkollhom, trid tingħata attenzjoni partikulari għall-iżmuntar ta' soqfa b'hal dawn.

Ix-xogħol isir bl-idejn minħabba żewġ raġunijiet prinċipali:-

1. Sabiex ma ssirx ħsara lil bini ieħor li jkun aġġenti mal-fond fejn ikun qed isir ix-xogħol u jkunu qed jiġu mħarsa terzi persuni;
2. Minbarra partijiet oħra mill-bini antik, ix-xriek ukoll ikun jista' jerga' jiġi riċiklat. Għal dan teżisti talba kbira kemm minħabba l-ħarsien tal-ambjent kif ukoll sabiex jiġu osservati r-regolamenti rilevanti.

### Il-Proċess

X'hin jinkixef, ix-xriek normalment jiġi mdawwar għal fuq il-ġenb tiegħu waqt li jibqa' jserraħ fuq it-travi. Imbagħad jiġi mgħolli 'l fuq u jitpoġġa fuq il-pilastri u wara jinġarr għal fuq it-trailers.

## **Perikli**

Waqf li jkun qed isir dan ix-xogħol, il-ħaddiema m'għandhomx jirfsu fuq ix-xriek u saqajhom ikunu fuq it-travi. Kemm minħabba li l-qabda tkun żgħira kif ukoll li ċerti travi jkunu maqsuma, trid tingħata attenzjoni kbira waqt il-qluġ tat-travi. Huwa għalhekk meġtieġ li l-ħaddiema jkunu mħarrġa sew f'dan ix-xogħol.

## **Armar**

Minkejja din l-attenzjoni kollha, xorta jkun hemm xi xriek u materjal ieħor li jista jaqa' għal isfel. Dan jista' jikkawża ħsarat kbar b'mod speċjali fejn ikun hemm aktar minn sular wieħed. Aktar minn hekk, ġieli jkun diffiċli ħafna li l-ħaddiema li jkunu qed iħottu s-soqfa jintrabtu. Għalhekk l-aħjar prekawzjoni tkun illi jsir armar temporanju f'livell ftit aktar 'l isfel mis-saqaf li jkun se jinħatt. Dan għandu jsir minn nies tas-sengħa u għandu jiġi approvat minn persuna kompetenti. Barra minn hekk, il-ħaddiema jkunu jistgħu jkomplu ix-xogħol billi jirfsu fuq is-saqaf u anki jgħabbu fuqu, dejjem skond kemm ikun iċċertifikat li jiflaħ. L-istess armar imsemmi hawn fuq biex jinqalgħu x-xorok, jerġa' jintuża biex il-ħaddiema jkunu jistgħu jorbtu sew it-travi, kif ukoll joħorġuhom minn ġol-bejta tagħhom, ħalli jkunu jistgħu jitniżżlu. Wieħed għandu jieħu prekawzjonijiet oħrajn billi jivverifika l-kundizzjoni tal-wire tal-krejn, kif ukoll il-ktajjen li jintużaw biex jorbtu u jniżżlu t-travi. L-irbit tat-travi għandu jsir b'mod li, jekk iċċidentalment tinħall jew tinqata' katina minnhom, it-travu xorta jibqa' mdendel.

Minkejja dan, ħadd m'għandu jitħalla joqgħod taħt dawn is-soqfa u għandu jkun hemm indikazzjoni ċara li hemm il-periklu. Il-materjal għandu jitpoġġa sew u bil-qies fuq il-*pallets*. Jekk dan ma jsirx, hemm probabbiltà li waqt il-ġarr, it-tagħbija tiżzerżaq fuq naħa waħda, tiżbilanċja u taqa' għal isfel. Fl-evalwazzjoni tar-riskju għandu jiġi ppjanat li kemm jista' jkun, it-tagħbija ma tigix mgħoddija minn fejn jgħaddu terzi persuni jew minn fuq propjeta tagħhom. Għaldaqstant, il-krejn għandu jiġi operat b'attenzjoni kbira u għandu jiġi ikkunsidrat ukoll ir-riħ.

*(Għal aktar informazzjoni ara l-fuljett 'Krejnijiet' maħruġ mill-OHSA).*